

Araştırma Makalesi / Research Article

Türk Mevduat Bankalarının Finansal Performanslarının Camels Analizi Yöntemi Kullanılarak Analizi

Emrah TUNER¹

Makale Gönderim Tarihi : 16 Ocak 2024

Makale Kabul Tarihi : 11 Mart 2024

Öz

Bu çalışmada Türk bankacılık sektöründe faaliyet göstermekte olan, aktif büyüklüğü en yüksek 18 adet mevduat bankasının, CAMELS yöntemi kullanılarak 2010 – 2022 yılları arasındaki performansları incelenmiştir. CAMELS yöntemi kapsamında, bankaların performanslarında belirleyici olduğu düşünülen 26 adet farklı finansal oran kullanılmıştır. Yapılan analiz sürecinde bankalar CAMELS analiz yönteminin bileşenleri olan sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, yönetim kabiliyeti, karlılık, likidite ve piyasa risklerine duyarlılık açısından incelenmiştir. Analiz sonucunda 2010-2022 yılları arasında gerçekleşen bileşik CAMELS puanına göre en yüksek performansa sahip banka Türkiye Garanti Bankası A.Ş., en düşük performansa sahip banka ise Alternatifbank A.Ş. olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: CAMELS Yöntemi, Finansal Performans Analizi, Mevduat Bankaları

JEL Kodları: G18, G21, G24, G28

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, İşletme Bölümü Doktora Öğrencisi, etuner@stu.aydin.edu.tr, ORCID:0009-0002-8010-117X

Analysis Of The Financial Performance Of Turkish Deposit Banks By Using The Camels Analysis Method

Abstract

In this study, performances of 18 Turkish deposit banks with the highest asset size were examined between 2010-2022 using the CAMELS method. Within the scope of CAMELS, 26 financial ratios that are thought to be decisive in the performance of banks were used. Banks were examined in terms of capital adequacy, asset quality, management ability, profitability, liquidity, sensitivity to market risks, which are the components of the CAMELS analysis. As a result, according to the composite CAMELS score between 2010-2022, bank with the highest performance was determined to be Turkish Garanti Bankası, the bank with the lowest performance was Alternatifbank.

Keywords: *CAMELS Analysis, Financial Performance Analysis, Deposit Banks*

JEL Codes: *G18, G21, G24, G28*

1. Giriş

Küreselleşme ve giderek hız kazanan teknolojik gelişmeler, ülke ekonomilerinin birbiri ile etkileşimini de önemli ölçüde arttırmaktadır. Ekonomik küreselleşmenin hızlanması sonucunda mal, sermaye, hizmet ve bilginin yaygın bir şekilde uluslararası hareketliliği artmıştır. Bu gelişmeler ülke ekonomilerine finansal açıdan çok geniş fırsatlar sunuyor olsa da aynı zamanda riskleri de beraberinde getirmektedir. Ülke ekonomilerinin birbirine yaklaşması sonucu risklerin giderek daha karmaşık hale geldiği ve dolayısıyla izlenmelerinin, tespit edilmelerinin ve engellenmelerinin de giderek önem kazandığı görülmektedir. Yürütmekte oldukları faaliyetler gereği bankaların, tasarruf sahiplerinin, yatırımcıların, hane halkının, özel ve kamu kuruluşlarının paydaşı rolünde olması, ülke ekonomilerinin işleyişi, sağlığı ve sürdürülebilirliği açısından en önemli finansal kurumlar olduğunu ortaya koymaktadır.

Özellikle 2008 yılında yaşanan Mortgage krizinden sonra bankaların faaliyetlerinin izlenmesi, denetlenmesi ve finansal açıdan sürdürülebilir olması tüm ülke ekonomileri açısından oldukça önemli hale gelmiştir. Bu anlamda, 1974 yılında dünyanın gelişmiş 10 ülkesinin merkez bankalarının yöneticileri ve bankacılık denetim otoritelerinin katılımıyla Basel Bankacılık Denetleme Komitesi kurulmuştur. Komite, bankacılık sektöründe riskleri azaltmak ve

ortaya çıkabilecek zarar veya yükümlülükleri karşılayabilecek düzeyde sermaye seviyesini sağlamak ve uluslararası bankalara standart ve uluslararası kabul görmüş kurallar bütünü olarak bir kılavuz oluşturmak amacı ile başlangıcından günümüze dört uzlaşma yayınlamıştır. Basel uzlaşmaları tarihsel sırası itibarıyla incelendiğinde, Basel – I uzlaşmasından Basel – IV uzlaşımına doğru, kuralların giderek katılaştığını ve alınan kararların bankacılık sektöründe meydana gelen değişiklik ve gelişmelere bağlı olarak, giderek daha detay konulara yöneldiği görülmektedir. (Yıldırım, 2015)

Finans yazınında bankaların performans analizine yönelik çalışmalarda veri zarflama analizi, DuPont analizi, CAMELS analizi ve gri ilişkisel analiz ve benzeri birçok analiz yöntemi kullanılmaktadır.

Çalışmada Türk bankacılık sektöründe faaliyet göstermekte olan, aktif büyüklüğüne göre ilk 18 mevduat bankasının performans analizinin yapılması amaçlanmıştır. Analiz yöntemi olarak finans literatüründe geniş olarak kullanılmakta olan CAMELS analiz yöntemi kullanılmıştır. Makalede öncelikle banka performanslarının CAMELS analizi ile araştırılmasına yönelik akademik çalışmalara dair literatür incelemesine, devamında CAMELS analiz yönteminin aşamalarının açıklamalarına ve son olarak analiz edilen bankaların hem CAMELS bileşenlerine göre hem de bileşik CAMELS puanlarına göre incelenmesine ve elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

2. Literatür Taraması

Literatürde CAMELS analizi kullanılarak, banka performans analizine ilişkin yapılan birçok araştırma mevcuttur. Yapılan literatür incelemesinde, CAMELS yöntemi ile bankaların performanslarının incelendiği araştırmalara ve elde edilen bulgulara değinilmiştir.

Banka iflaslarının öngörülmesine dair çalışmada (Thomson, 1991), bankaların performansını incelerken CAMELS bileşenlerinin, bankaların batmasından dört yıl öncesine kadar, başarısızlık olasılığıyla ilişkili önemli ölçüde bilgi verdiğini tespit etmiştir.

(Kaya, 2001) Çalışmasında 2007-2010 yılları arasında Türk Bankacılık Sektöründe faaliyet gösteren bankaların performans analizini yapmıştır. Çalışmada CAMELS analiz yönteminin banka başarısızlıklarının analizinde iyi bir erken uyarı sistemi olduğunu belirtmektedir.

Küresel ekonomik kriz sonucunda 2009 yılında kapatılan bankaların başarısızlıklarının analizini yapan (Cole & White, 2011), CAMELS bileşenlerine yönelik göstergelerin banka performanslarını ve başarısızlıklarını açıklamada mükemmel iş çıkarttığını ifade etmiştir.

(Dinçer, Gencer, Orhan, & Şahinbaş, 2011) Mevduat bankalarının 2001 ve 2008 global finansal krizlerinden sonra, CAMELS analizi kullanarak, finansal performanslarındaki değişimleri incelemiş ve özellikle 2001 global finansal krizinden sonraki süreçte Türk Bankalarının karlılıklarında olumlu bir gelişim olduğunu ve 2008 global finansal krizinden gelişmiş ülkelerin bankacılık sektörlerine göre daha az etkilendiklerini göstermiştir.

(Palamai & Saminathan, 2016) 2012-2014 yılları arasında Hindistan bankacılık sektöründe faaliyet göstermekte olan 25 adet bankayı incelemiştir. Bankaları devlet bankası, özel sermayeli bankalar ve yabancı sermayeli bankalar olarak gruplandırmış ve bankaların CAMELS yöntemi ile performans analizini yapmış, analiz sonucunda kamu bankaları, özel sektör bankaları ve yabancı sermayeli bankaların CAMELS analizi sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

(Gündoğdu, 2017) çalışmasında, aktif büyüklüklerine göre en büyük 10 bankanın 2005-2015 dönemleri arasında finansal performansını CAMELS yöntemi ile değerlendirmiştir. Türk bankacılık sektörünün 2005 yılında ciddi oranda zarar ettiği ve 2006 yılında Yapı Kredi Bankası hariç diğer 9 bankada iyileşmeler görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. 10 banka içerisinde en iyi gelişme gösteren bankanın Ziraat Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

(Babuşçu, Hazar, & Güleç, 2021) yapmış oldukları çalışmada, 2009-2019 yılları arası sistemik öneme sahip bankaların CAMELS analizi sonucunda özellikle Kamu Sermayeli bankaların neredeyse tüm ana bileşenlerde diğer bankalardan negatif ayrıştığını, 2017 yılı sonrası ise bu ayrışmanın giderek kuvvetlendiği tespit etmiştir. Özel Bankaların ise özellikle sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi ve karlılık bileşenlerindeki performanslarının çok yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

3. Türkiye’de Faaliyet Gösteren Mevduat Bankalarının CAMELS Yöntemi Kullanılarak Performans Analizi

Araştırmada, 2010 – 2022 yılları arasında Türkiye’de faaliyet gösteren, en yüksek aktif değerine sahip 18 mevduat bankasının, CAMELS yöntemi kullanılarak performans analizi yapılmıştır. Araştırmada, TBB (Türkiye Bankalar Birliği) tarafından yayınlanan bilanço verileri ve finansal oranlar kullanılmıştır (TBB, 2022).

3.1. CAMELS Yöntemi

CAMELS yöntemi, finansal kuruluşların standart bir şekilde uzaktan denetimini ve gözetimini sağlamak amacı ile kullanılan bir risk derecelendirme sistemidir.

FFIEC, Federal Financial Institutions Examination Council (Amerikan Federal Finansal Kurumları İnceleme Konseyi), kamuoyunun bankacılık sektörüne olan güvenini sağlamak, finans kuruluşlarının denetimini ve uzaktan gözetimini yapabilmek amacı ile 1979 yılında “The Uniform Financial Institutions Rating System (UFIRS) – Tekdüzen finansal kurum derecelendirme sistemi” adlı değerlendirme sistemini uygulamaya almıştır. Süreç içinde finans sektöründeki gelişmelere ve yeni yasal düzenlemelere bağlı olarak, 1997 yılında FDIC Federal Deposit Insurance Corporation (Federal Mevduat Sigorta Kurumu), yönteme piyasa riskine duyarlılık bileşenini (S – Sensitivity to market risk) de ekleyerek değerlendirme sistemini güncellemiştir. UFIRS değerlendirme sistemi, Capital Adequacy (Sermaye Yeterliliği), Assets Quality (Aktif Kalitesi), Management Capabilities (Yönetim Kabiliyeti), Earnings (Karlılık), Liquidity (Likidite) ve Sensitivity to market risk (Piyasa riskine duyarlılık) olmak üzere altı bileşenden oluşmaktadır. Finans yazınında yöntem, altı adet bileşenin baş harflerinden oluşan CAMELS yöntemi olarak adlandırılmaktadır (FDIC, 2004).

CAMELS analiz yönteminin her bir bileşeni, ilgili alanlarda bir veya birden çok finansal oran barındırmaktadır. Aşağıda her bir bileşenin detaylı açıklamalarına yer verilmiştir:

• C - Sermaye Yeterliliği

Sermaye yeterliliği bankaların maruz kaldıkları belirli risklerin ya da önemli makroekonomik dengesizliklerin ortaya çıkmasından kaynaklanabilecek kayıpları karşılama kapasitesini göstermektedir (Roman & Şargu, 2013).

Çalışmada sermaye yeterliliği bileşeninin analizinde, sermaye yeterlilik oranı, “alınan krediler/toplam aktifler”, “bilanço içi döviz pozisyonu/özkaynaklar”, “özkaynaklar/(mevduat+mevduat dışı kaynaklar)” ve “özkaynaklar/toplam aktifler” oranları kullanılmıştır.

• A - Aktif Kalitesi

Aktif kalitesi, bankalarda, varlıkların yeterli ölçüde gelir sağlayıp sağlamadığı, gelir sağlama gücü, gelirin sürekliliği, varlıkların nakde dönüş kabiliyeti ve işletmenin kaynak yapısına uygun olup olmadığı açısından değerlendirilmektedir. (Ege, Topaloğlu, & Karakozak, 2015)

Çalışmada aktif kalitesi bileşeninin analizinde, “toplam krediler/toplam aktifler”, “donuk alacaklar/toplam krediler”, “toplam krediler/toplam mevduat”, “duran varlıklar/toplam aktifler” oranları kullanılmıştır.

• M (Management Capabilities) Yönetim Kabiliyeti

Banka yönetiminin, faaliyetlerden kaynaklanan risklerin kontrolü, tespiti ve ölçülmesi, ayrıca varlık ve borçların verimli ve sürdürülebilir bir biçimde yönetilip yönetilmediği konularındaki kabiliyetini gösteren bileşendir.

Çalışmada yönetim kabiliyeti bileşeninin analizinde, “personel gideri/diğer faaliyet giderleri”, “(personel gideri+kıdem tazminatı karşılıkları)/toplam aktifler”, “şube başına net kar”, “faaliyet brüt karı/toplam aktifler” oranları kullanılmıştır.

• E (Earnings) Karlılık

Bankaların faaliyetlerini sürdürebilmesi açısından en önemli unsurlardan biri karlılıktır. Bu bileşen doğrudan bankanın karlılık durumu hakkında bilgi vermektedir.

Çalışmada karlılık analizinde, “net dönem karı/toplam aktifler”, “net dönem karı/ödenmiş sermaye”, “vergi öncesi kar/toplam aktifler”, “kredi karşılıkları/toplam aktifler”, “toplam gelirler/toplam giderler” oranları kullanılmıştır.

• L (Liquidity) Likidite

Bankalar için kısa vadeli borçlarını ödeme kapasitesi ve mevduat sahiplerinin beklenmedik para çekim taleplerini karşılayabilme kabiliyeti hakkında önemli bilgiler veren, dolayısıyla operasyonların sağlıklı bir şekilde yürütülebilir yürütülemeyeceğinin önemli bir göstergesidir.

Çalışmada likidite bileşeninin analizinde, “likit aktifler/toplam aktifler”, “likit aktifler/kısa vadeli borçlar”, “Türk Parası likit aktifler/toplam aktifler”, “likit aktifler/(mevduat+mevduat dışı kaynaklar)” oranları kullanılmıştır.

• S (Sensitivity to Market Risk) Piyasa Riskine Duyarlılık

Piyasa riskine duyarlılık bileşeni, faiz oranları, döviz kurları ve varlık fiyatlarında oluşabilecek değişimlerin bankaların sermaye ve karlılığına olabilecek etkilerini gösteren bileşendir (Roman & Şargu, 2013).

Çalışmada piyasa riskine duyarlılık bileşeninin analizinde, “finansal varlıklar/toplam varlıklar”, “yabancı para aktifler/yabancı para pasifler”, “net faiz geliri/toplam aktifler”, “faiz giderleri/toplam giderler” oranları kullanılmıştır.

4. Veri Seti ve Metodoloji

CAMELS analizi yapılırken bankalar, her bir CAMELS bileşeni için ayrı ayrı değerlendirilir. CAMELS bileşenlerinin her birinin içeriğinde kulla-

nılacak finansal oranlar, analist tarafından sübjektif olarak belirlenir. Her bir bileşene ait puanlar hesaplandıktan sonra, bileşen puanları ağırlıklandırılarak birleşik CAMELS puanı hesaplanır.

CAMELS yöntemi ile yapılan analizde, kurumlar 1 ile 5 arasında bir ölçek kullanılarak puanlama yapılır (Cole & Gunther, 1998):

1. güçlü bir performans (temel olarak her bakımdan sağlam bir kurum)
2. tatmin edici seviyede bir performans (temel olarak sağlam ancak az da olsa zayıf yönleri sahip)
3. belirli bir dereceye kadar sorunlu performans (finansal, operasyonel veya uygunluk zayıflığı olan denetime muhtaç bir kurum)
4. önemli derecede ortalamanın altında marjinal bir performans (kurumun geleceğini olumsuz yönde etkileyebilecek ciddi finansal zayıflıklara sahip)
5. kritik derecede zayıflıkları olan ve acilen önlemlerin alınması gereken bir performans (kısa vadede batma ihtimali yüksek, kritik finansal zayıflıkları olan bir kurum)

CAMELS analiz yönteminde puanlama, hesaplanan CAMELS endeks değeri kullanılarak aşağıdaki şekilde yapılır: (Çelik, 2018)

- CAMELS Endeks değeri < -30 ise 5 puan,
 $-30 < \text{CAMELS Endeks değeri} < -10$ ise 4 puan,
 $-10 < \text{CAMELS Endeks değeri} < 10$ ise 3 puan,
 $10 < \text{CAMELS Endeks değeri} < 30$ ise 2 puan,
 $30 < \text{CAMELS Endeks değeri}$ ise 1 puan.

Çalışmada Türkiye’de faaliyet göstermekte olan ve en büyük aktif değerine sahip ilk 18 mevduat bankasının 2010 – 2022 yılları arasındaki verileri kullanılmıştır. Analize dahil edilen bankalar, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş., Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O., Akbank T.A.Ş., Fibabank A.Ş., Şekerbank T.A.Ş., Türk Ekonomi Bankası A.Ş., Türkiye İş Bankası A.Ş., Yapı ve Kredi Bankası A.Ş., Alternatifbank A.Ş., Burgan Bank A.Ş., Denizbank A.Ş., HSBC Bank A.Ş., ICBC Turkey Bank A.Ş., ING Bank A.Ş., Odea Bank A.Ş., QNB Finansbank A.Ş., Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’dir. Bankalara ait veriler, Türk Bankalar Birliği internet sitesinden temin edilmiştir. (TBB, 2022)

CAMELS analizi bileşenleri, bileşenleri oluşturan oran grupları ve bileşenlerin ağırlıkları Tablo - 1’de gösterilmiştir.

Tablo - 1: CAMELS analizi bileşen detay tablosu.

AĞIRLIK	BİLEŞEN	DEĞİŞKENLER	KISALTMA	ETKİ YÖNÜ	ORAN (%)
20	C (CAPITAL ADEQUACY)	SERMAYE YETERLİLİK RASYOSU	C1	+	20
		ALINAN KREDİLER/TOPLAM AKTİFLER	C2	-	20
		BİLANÇO İÇİ DÖVİZ POZİSYONU/ÖZKAYNAKLAR	C3	-	20
		ÖZKAYNAK/ (MEVDUAT+ MEVDUAT DIŞI KAYNAKLAR)	C4	+	20
		ÖZKAYNAKLAR/TOPLAM AKTİFLER	C5	+	20
20	A (ASSETS QUALITY)	TOPLAM KREDİLER/TOPLAM AKTİFLER	A1	-	25
		DONUK ALACAKLAR/TOPLAM KREDİLER	A2	-	25
		TOPLAM KREDİLER/TOPLAM MEVDUAT	A3	+	25
		DURAN VARLIKLAR/TOPLAM AKTİFLER	A4	-	25
15	M (MANAGEMENT CAPABILITIES)	PERSONEL GİDERİ/DİĞER FAALİYET GİDERLERİ	M1	-	25
		(PERSONEL GİDERİ + KIDEM TAZMİNATI KARŞILIKLARI)/ TOPLAM AKTİFLER	M2	-	25
		ŞUBE BAŞINA NET KAR	M3	+	25
		FAALİYET BRÜT KARI/TOPLAM AKTİF	M4	+	25
15	E (EARNINGS)	NET DÖNEM KARI/ORTALAMA TOPLAM AKTİFLER	E1	+	20
		NET DÖNEM KARI/ÖDENMİŞ SERMAYE	E2	+	20
		VERGİ ÖNCESİ KAR/ORTALAMA TOPLAM AKTİFLER	E3	+	20
		KREDİ KARŞILIKLARI/TOPLAM AKTİFLER	E4	-	20
		TOPLAM GELİRLER/TOPLAM GİDERLER	E5	+	20

20	L (LIQUIDITY)	LİKİT AKTİFLER/TOPLAM AKTİFLER	L1	+	25
		LİKİT AKTİFLER/KVB	L2	+	25
		TP LİKİT AKTİFLER/TOPLAM AKTİFLER	L3	+	25
		LİKİT AKTİFLER/ (MEVDUAT+MEVDUAT DIŞI KAYNAKLAR)	L4	+	25
10	S (SENSITIVITY TO MARKET RISK)	FİNANSAL VARLIKLAR(NET)/ TOPLAM VARLIKLAR	S1	-	25
		YABANCI PARA AKTİFLER/ YABANCI PARA PASİFLER	S2	+	25
		NET FAİZ GELİRİ/TOPLAM AKTİFLER	S3	+	25
		FAİZ GİDERLERİ/TOPLAM GİDERLER	S4	-	25

CAMELS puanlarının hesaplama aşamaları aşağıdaki şekildedir:

- AŞAMA 1: Referans değerlerinin hesaplanması:

Her bir finansal oranın aritmetik ortalamaları alınarak, ilgili yılın referans değeri bulunur.

- AŞAMA 2: Endeks değerlerinin hesaplanması:

Her bir finansal oranın değeri ilgili yılın referans değerine bölünüp 100 ile çarpılarak endeks değeri elde edilir.

- AŞAMA 3: Sapma değerlerinin hesaplanması:

Endeks değerleri ve ilgili endeks değerlerinin etki yönü kullanılarak aşağıdaki şekilde sapma değerleri hesaplanır:

- o Etki yönü pozitif ise (+): SAPMA = Endeks değeri - 100
- o Etki yönü negatif ise (-): SAPMA = 100 - Endeks değeri

- AŞAMA 4: Ağırlıklı sapma değerlerinin hesaplanması:

Sapma değerleri ile ilgili oranın ağırlık yüzdeleri çarpılarak ağırlıklı sapma değeri hesaplanır.

- AŞAMA 5: Bileşen değerlerinin hesaplanması:

Ağırlıklı sapma değerleri toplanarak bileşen değerleri hesaplanır. (C-A-M-E-L-S)

- AŞAMA 6: CAMELS Endeks değerlerinin hesaplanması:

Elde edilen bileşen değerleri, ilgili bileşen ağırlıkları ile çarpılarak CAMELS endeks değerleri hesaplanır.

- AŞAMA 7: CAMELS puan değerlerinin belirlenmesi:

Elde edilen CAMELS endeks değerleri kullanılarak bileşenlerin CAMELS puanları belirlenir.

Tablo - 2 Örnek: Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'na ait 2022 yılı CAMELS bileşenleri ve puanlaması aşağıdaki şekildedir:

Tablo - 2: Türkiye Garanti Bankası A.Ş. CAMELS hesaplama tablosu.

KISILTMA	YÖN	ORAN(%)	VERİ	ORTALAMA	ENDERS	SAPMA	AÇ. SAPMA	BİLEŞEN DEĞERİ	AÇ. BİLEŞEN DEĞERİ	2022 YILI CAMELS SKORU
C1	+	20	20,60	20,32	101,39	1,39	0,28	18,78	3,76	19,53
C2	-	20	3,04	7,70	39,45	60,55	12,11			
C3	-	20	41,61	25,56	162,80	-62,80	-12,56			
C4	+	20	17,86	11,76	151,90	51,90	10,38			
C5	+	20	13,25	9,28	142,85	42,85	8,57			
A1	-	25	58,10	55,35	104,97	-4,97	-1,24	-6,99	-1,40	
A2	-	25	2,63	2,59	101,41	-1,41	-0,35			
A3	+	25	84,66	84,02	100,76	0,76	0,19			
A4	-	25	3,70	3,03	122,35	-22,35	-5,59			
M1	-	25	55,44	84,12	65,91	34,09	8,52	46,83	7,03	
M2	-	25	0,73	0,95	76,49	23,51	5,88			
M3	+	25	0,10	0,06	186,23	86,23	21,56			
M4	+	25	10,46	7,29	143,51	43,51	10,88			
E1	+	20	6,13	3,95	155,07	55,07	11,01	61,18	9,18	
E2	+	20	1393,08	386,05	360,86	260,86	52,17			
E3	+	20	6,56	3,92	167,51	67,51	13,50			
E4	-	20	2,07	0,95	217,76	-117,76	-23,55			
E5	+	20	284,74	203,05	140,23	40,23	8,05			
L1	+	25	20,03	19,95	100,38	0,38	0,09	-1,85	-0,37	
L2	+	25	32,51	35,98	90,36	-9,64	-2,41			
L3	+	25	3,87	4,11	94,01	-5,99	-1,50			
L4	+	25	26,99	25,02	107,86	7,86	1,97			
S1	-	25	27,77	30,97	89,69	10,31	2,58	13,40	1,34	
S2	+	25	37,31	34,44	108,31	8,31	2,08			
S3	+	25	10,92	10,28	106,23	6,23	1,56			
S4	-	25	3,69	5,18	71,24	28,76	7,19			

TABLO - 3'e göre, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin 2022 yılı C puanı 2, A puanı 3, M puanı 1, E puanı 1, L puanı 3 ve S puanı ise 2 olarak belirlenir.

Belirtilen metodoloji ile 2010-2022 yılları arasında Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin yıllara göre CAMELS bileşen puanları aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

Tablo - 3: Türkiye Garanti Bankası A.Ş. CAMELS puan tablosu.

Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	CAMELS PUANLARI												
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
C	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
A	2	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
M	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
E	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
L	1	2	1	3	3	3	4	3	4	4	3	1	3
S	3	3	4	3	4	4	4	3	3	3	3	3	2

Grafik - 1: Türkiye Garanti Bankası A.Ş. CAMELS puan grafiği.

Grafik-1'de görüleceği üzere, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin 2010-2022 yılları arasında karlılığının yüksek olduğu ve yönetim anlamında başarılı bir performans gösterdiği tespit edilmiştir.

5. Sonuç

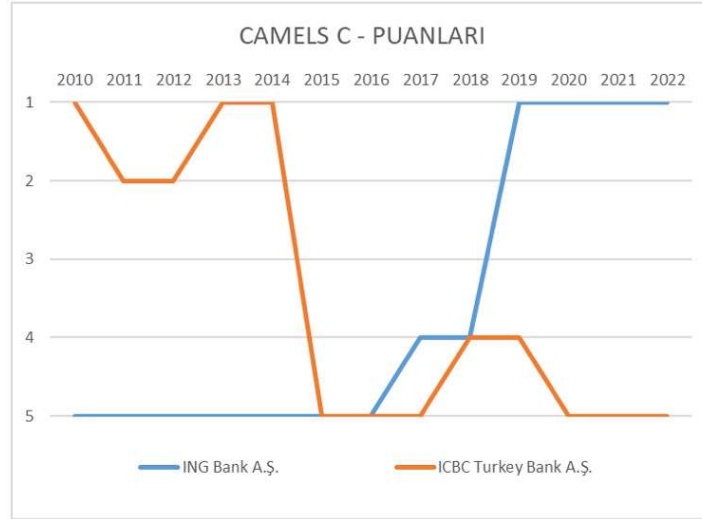
Çalışmada analizi yapılmış olan bankaların her bir CAMELS bileşeni-ne göre ayrı ayrı incelemesi yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- C – Sermaye Yeterliliği

2010 – 2022 yılları arasında incelenen bankaların sermaye yeterliliği (C) puan ortalaması 2,95 olarak gerçekleşmiştir. Bankalar arasında sermaye yeterliliği bileşeni göz önüne alındığında, en yüksek değer Akbank T.A.Ş.'a aittir. Bu bankayı birbirine çok yakın değerlere sahip olan Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Garanti Bankası A.Ş. izlemektedir. Sermaye yeterliliği değeri en düşük olan banka Alternatifbank A.Ş. olarak tespit edilmiştir.

Ayrıca incelenen bankaların yıllara göre CAMELS – C puanları dikkate alındığında, ING Bank A.Ş.'nin 2016 yılından itibaren 2022 yılına doğru sermaye yeterliliği değerlerinde artan bir trend, ICBC Turkey Bank A.Ş.'nin sermaye yeterliliği değerinde ise 2014 yılından itibaren önemli ölçüde düşüş olduğu görülmektedir (Grafik – 2).

Grafik - 2: ICBC Bank Turkey A.Ş. ve ING Bank A.Ş.'a ait sermaye yeterliliği grafiği

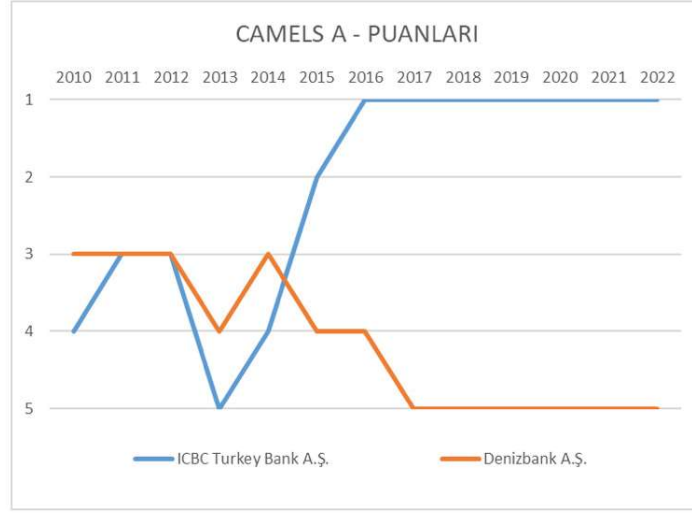

- A – Aktif Kalitesi

2010 – 2022 yılları arasında aktif kalitesi (A) puan ortalaması 2,95 olarak gerçekleşmiştir. CAMELS –A puanı en yüksek olan banka Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. , en düşük olan banka ise Şekerbank T.A.Ş. olarak tespit edilmiştir. 2016 yılından itibaren ICBC Turkey Bank A.Ş.'nin

aktif kalitesinde, geçmiş yıllara oranla önemli ölçüde iyileşme görülmüş ve banka bu olumlu performansı 2022 yılına kadar devam ettirmiştir. Denizbank A.Ş.'nin aktif kalitesinde 2015-2016 yıllarından itibaren olumsuz yönde bir değişim görülmüş olup, banka bu olumsuz performansı 2022 yılına kadar sürdürmüştür.

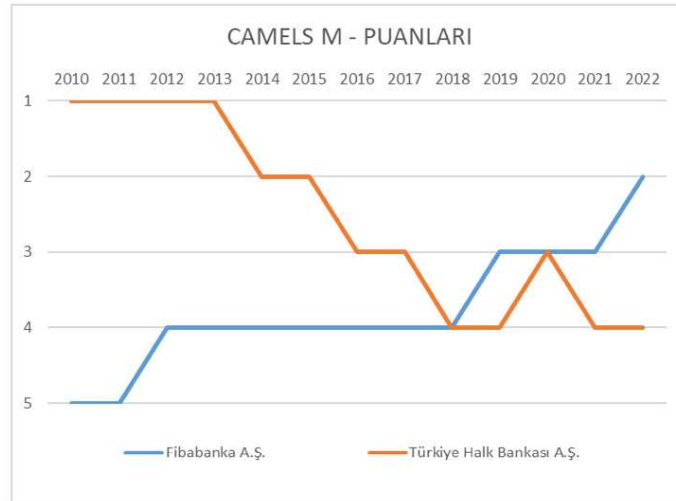
Grafik - 3: ICBC Turkey Bank A.Ş. ve Denizbank A.Ş.'ye ait aktif kalitesi grafiği

- M – Yönetim Kabiliyeti

2010 – 2022 yılları arasında yönetim kabiliyeti (M) puan ortalaması 3 olarak gerçekleşmiştir. Yönetim performansı en güçlü olan bankalar Akbank T.A.Ş. ve Türkiye Garanti Bankası A.Ş., en zayıf olan banka ise ICBC Turkey

Grafik - 4: Fibabanka A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş. yönetim kalitesi grafiği

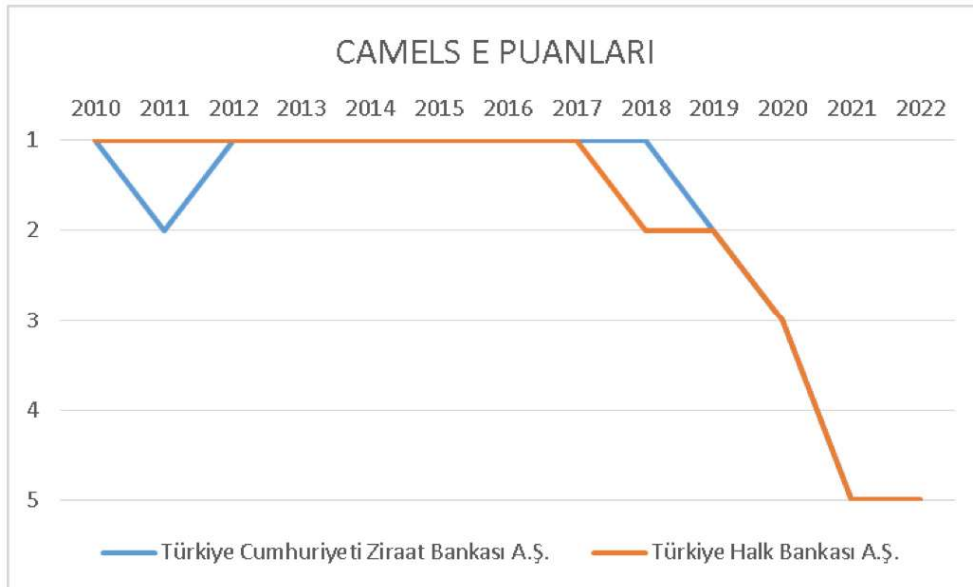

Bank A.Ş. olarak belirlenmiştir. Ayrıca Fibabanka A.Ş. de 2011 yılından itibaren yönetim kabiliyeti anlamında yükselen bir trend, Türkiye Halk Bankası A.Ş. ise 2010-2022 yılları arasında azalan bir trend oluşturmaktadır.

- E – Karlılık

2010 – 2022 yılları arasında yapılan analiz sonucu hem Akbank T.A.Ş. hem de Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’nin yüksek karlılık oranı olduğu ve her iki bankanın da 13 yıllık periyotta yüksek karlılık oranını sürdürmüş olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş. de karlılık anlamında oldukça yüksek performans sergilediği tespit edilmiştir. Karlılık açısından en olumsuz performansa sahip banka Odea Bank A.Ş. olarak tespit edilmiştir. Benzer şekilde Alternatifbank A.Ş ve Şekerbank T.A.Ş. bankaları da karlılık açısından olumsuz performans sergilemiştir. Yüksek aktif değerine sahip devlet bankaları olan Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.’na ait analiz sonuçlarına göre, her iki banka da 2010 - 2017 yılları arasında oldukça yüksek karlılık performansı sergilemesine rağmen, 2018 yılından itibaren karlılık performansında ciddi düşüş tespit edilmiştir. Yine bir devlet bankası olan Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.’da da 2018 yılından itibaren karlılık performansında düşüş tespit edilmiştir.

Grafik - 5: Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş. karlılık grafiği

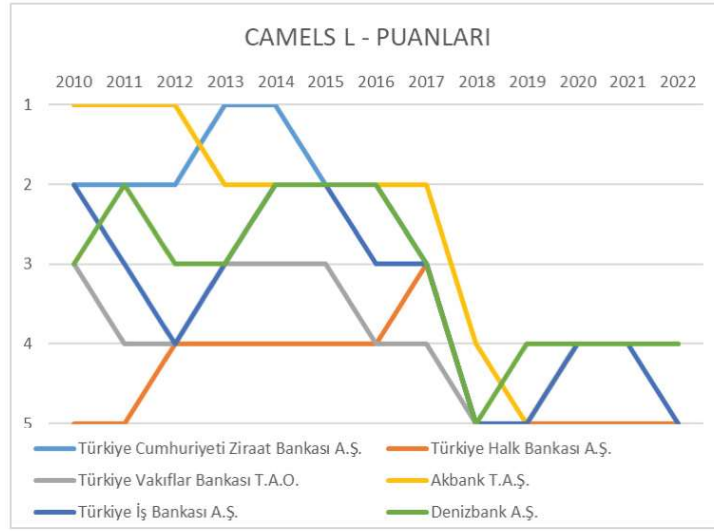

- L – Likidite

2010 – 2022 yılları arasında analiz edilen 18 bankanın CAMELS – L ortalaması 3,10 olarak gerçekleşmiştir. Bankalar arasında likidite performansı

en yüksek olan banka HSBC Bank A.Ş. olarak tespit edilmiştir. 2018 yılından itibaren, özellikle aktif büyüklüğü diğer bankalara göre daha büyük olan bankalar olan Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. , Türkiye Halk Bankası A.Ş., Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O., Akbank T.A.Ş., Türkiye İş Bankası A.Ş. ve Denizbank A.Ş.’in likidite oranlarında önemli düşüşler olduğu tespit edilmiştir.

Grafik - 6: Türkiye Ziraat Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş., Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O., Türkiye İş Bankası A.Ş., Akbank T.A.Ş. ve Denizbank A.Ş.’a ait likidite grafiği.

• S - Piyasa Riskine Duyarlılık

Piyasa riskine duyarlılık bileşeninin 2010 – 2022 yılları arasında CAMELS – S bileşeni ortalaması 3,03 olarak gerçekleşmiştir. Piyasa riskine duyarlılık performansı en iyi olan banka Türk Ekonomi Bankası A.Ş. olarak tespit edilmiştir. İnceleme yapılan tüm bankaların piyasa riskine duyarlılık puan ortalamaları ortalama etrafında dağılım göstermiştir.

Türk bankacılık sektörünün 2010 - 2022 yılları arasında yapılan CAMELS analizinde, bankaların özellikle 2018 yılından itibaren likidite sıkıntısı yaşadıkları, yine aynı dönemde karlılık açısından devlet bankalarının gerileme kaydettiği, sermaye yeterliliği anlamında, sermaye yeterlilik oranının tutturulduğu fakat bankaların sermaye yapılarının güçlendirilmesi gerekliliği olduğu gözlenmiştir. Bankaların piyasa riskine karşı duyarlılıklarının fazla olması, güçlü bir risk yönetim biriminin olması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Babuşçu, Ş., Hazar, A., & Güleç, M. (2021). Türkiye’de Sistemik Önemli Bankaların CA-MELS Analizi. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, s. 20-48.
- Cole, R. A., & Gunther, J. W. (1998). Predicting Bank Failures: A Comparison of on-and off-Site Monitoring System. *Journal of Financial Services Research*, s. 103-117.
- Cole, R. A., & White, L. J. (2011). DejaVu All Over Again: The Causes of U.S. Commercial Bank Failures This Time Around. *Journal of Financial Services Research*, s. 5-29.
- Çelik, M. (2018). Türkiye’de Faaliyet Gösteren Mevduat Bankalarının Performans Analizi: Büyüklük Ve Sahiplik Yapısı Ayrımıyla Bir Karşılaştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), s. 146-168.
- Dinçer, H., Gencer, G., Orhan, N., & Şahinbaş, K. (2011). A Performance Evaluation of the Turkish Banking Sector. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, s. 1530-1545.
- Ege, İ., Topaloğlu, E. E., & Karakozak, Ö. (2015, Ekim). Camels Performans Değerleme Modeli : Türkiye’deki Mevduat Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*.
- FDIC, F. D. (2004). Basic Examinations Concepts and Guidelines. 119, 2023 tarihinde Risk Management Manuel of Examination Policies: <https://www.fdic.gov/regulations/safety/manual/section1-1.pdf> adresinden alındı
- Gündoğdu, A. (2017). Türkiye’de Mevduat Bankalarının CAMELS Analizi. *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 26-43.
- Kaya, Y. T. (2001). Türk Bankacılık Sektöründe CAMELS Analizi. *Mali Sektör Politikaları Dergisi*.
- Palamai, S., & Saminathan, y. (2016). A Camel Model Analysis of Public, Private and Foreign Sector Banks in India. *Pacific Business Review International*, s. 45-57.
- Roman, A., & Şargu, A. C. (2013). Analysing the Financial Soundness of the Commercial Banks in Romania: An Approach Based on the Camels Framework. *Procedia Economics and Finance*, s. 703-712.
- TBB. (2022). Türkiye Bankalar Birliği. <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> adresinden alındı
- Thomson, J. B. (1991). Predicting bank failures in the 1980s. *Federal Reserve Bank of Cleveland Economic Review* 27.1.
- Yıldırım, O. (2015). Türk Bankacılık Sisteminde Basel Kriterleri. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, s. 9-21.